

Proč máme pocit, že nejsme svobodní

Kdysi dávno tu byl pravěký člověk. Ten měl svou tlupu a žádné zákony nebyly. Kdo byl silnější, mohl našeho pravěkého člověka zabít nebo jen porazit a stal se vůdcem tlupy, ve které bylo jeho slovo zákonem. Jenže když už po několikáté tlupa ztratila silného muže pro lov a válku s jiným kmenem jenom proto, že měl spory s jiným členem své tlupy, vymysleli si dohodu.

Od té doby platil zákon: Nezabiješ svého druha v tlupě, můžeš ho jen porazit. Byl to velice chytrý zákon. Od té doby se už nevráždili bezhlavě mezi sebou jako zvířata, ale mohli si skutečně říkat lidé. Vlastně tím začali stavět první novou civilizaci. Jenže koho v té době napadlo, že chce-li mít člověk civilizaci, musí se zříci práva svobody zabít někoho jiného? Nikoho. Stejně jako tehdy i teď si neustále klademe otázku: Jsme svobodní? A odpověď je nasnadě: Samozřejmě, že ne.

Naše svoboda padla už před tisíci lety, když jsme se rozhodli, že bude platit první zákon. Za cenu naší civilizace. Za cenu, že lidé budou vládnout planetě Zemi. Jenže kdo se nad tím dnes zamyslí a řekne, že to bylo špatně a že vlastně absolutní svoboda je jediná hodnota kterou uznává? Jenom anarchista, kterého dnes odsuzují. Ale odsuzujeme-li výroky anarchisty, jak můžeme připustit, abychom vyznávali výroky, jako: "Svoboda je nejdůležitější.", "Svoboda je jedna ze základních hodnot.", "Chceme být svobodní!"

Nikdo z těch, kteří si totiž dnes tak hlasitě stěžují, si asi neuvědomuje, že svobodu jsme ztratili už tak dávno a že nejen že neexistuje, ale že se od ní i většina lidí odvrací. Je to proto, že svoboda sebou nese taky odpovědnost. Odpovědnost za vlastní činy, ale i odpovědnost za činy jiných, které tato "svoboda" povoluje. Z té mají všichni strach. Stejně jako mají například Američané strach z teroristů, všichni lidé mají strach z nezodpovědných lidí a své nezodpovědnosti zvlášť. A stejně jako teroristé i tito "nezodpovědní" lidé nemají pocit, že dělají něco "špatného". Teroristé to svalují na Alláha, tito lidé na svůj vlastní prospěch, kterážto právo se zřetelně podobá "právu silnějšího".

A právě proto nám staré otřepané heslo: "Svoboda jednoho člověka končí tam, kde začíná svoboda jiného." není vůbec k ničemu, když především kvůli našemu strachu ze zodpovědnosti, musí tuhle hranici stanovit zákon.

Vladimír Váňa

Osmileté gymnázium Buďánka

Pod Žvahovem 463

Praha 5 Hlubočepy